

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра дитячої стоматології**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан стоматологічного факультету

Євген КОСТЕНКО
доктор медичних наук,
професор закладу вищої освіти
«30» червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 49. «Виробнича лікарська практика «Дитяча стоматологія»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	Стоматологія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська, англійська

Робоча програма виробничої лікарської практики «Дитяча стоматологія» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія» предметної спеціальності (спеціалізації) «Дитяча стоматологія» освітньої програми «Стоматологія». Ужгород: УжНУ, 2023. 20 с.

Укладачі:

Мельник В. С., кандидат медичних наук, доцент, завідувач кафедри дитячої стоматології
Зомбор К. В., кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячої стоматології
Білищук Л. М., кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячої стоматології

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри дитячої стоматології протокол № 5 від «15» червня 2023 р.

Завідувач кафедри _____

доц. Володимир МЕЛЬНИК

Схвалено науково-методичною комісією стоматологічного факультету

протокол № 11 від «30» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії _____

проф. Оксана КЛІТИНСЬКА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,5	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 135	5
Кількість модулів – 1	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	9
	Практичні:
Вид підсумкового контролю диференційований залік	45
	Самостійна робота:
Форма підсумкового контролю усна, письмова	90

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета виробничої лікарської практики «Дитяча стоматологія» полягає у досягненні основних кінцевих цілей, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівця за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Відповідно до освітньої програми, проходження практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1. Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

2. Загальні компетентності (ЗК):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);
- здатність застосовувати знання у практичній діяльності (ЗК 3);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 4);
- здатність спілкуватися англійською мовою (ЗК 5);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 6);
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7);
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 8);
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 9);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 10);
- здатність працювати в команді (ЗК 11);
- прагнення до збереження навколишнього середовища (ЗК 12);
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК 13);

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 14);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 15).

3. Фахові компетентності спеціальності (ФК)

- спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (ФК 1);
- спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень (ФК 2);
- спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани (ФК 3);
- спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 4);
- спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 5);
- спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 6);
- спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями (ФК 7);
- спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції (ФК 8);
- спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 9);
- спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології (ФК 12);
- спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне) (ФК 13);
- спроможність ведення нормативної медичної документації (ФК 14);
- опрацювання державної, соціальної та медичної інформації (ФК 15);
- спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО (ФК 16);
- спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності. (ФК 17).
- Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини (ФК 18).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами проходження виробничої лікарської практики є опанування навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 4. Латинська мова та медична термінологія
- ОК 5. Англійська мова професійного спрямування
- ОК 6. Історія медицини
- ОК 7. Загальна та оральна біологія
- ОК 8. Медична інформатика
- ОК 9. Медична хімія
- ОК 10. Біологічна та біоорганічна хімія
- ОК 11. Медична біохімія
- ОК 12. Анатомія людини

- ОК 13. Гістологія, цитологія та ембріологія
- ОК 14. Фізіологія
- ОК 15. Мікробіологія, вірусологія та імунологія
- ОК 16. Клінічна анатомія та оперативна хірургія
- ОК 17. Пропедевтика внутрішньої медицини
- ОК 18. Гігієна та екологія
- ОК 19. Патоморфологія
- ОК 20. Патофізіологія
- ОК 21. Фармакологія
- ОК 22. Пропедевтика терапевтичної стоматології
- ОК 23. Пропедевтика ортопедичної стоматології
- ОК 24. Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології
- ОК 25. Підготовка офіцерів запасу галузі знань “Охорона здоров’я”. Спеціальність “Стоматологія”.
- ОК 26. Внутрішня медицина (у тому числі інфекційні хвороби та епідеміологія, клінічна фармакологія)
- ОК 27. Хірургія (у тому числі онкологія та нейрохірургія)
- ОК 29. Основи радіології і методи інструментальної діагностики
- ОК 30. Профілактика стоматологічних захворювань
- ОК 32. Терапевтична стоматологія
- ОК 33. Хірургічна стоматологія
- ОК 34. Ортопедична стоматологія
- ОК 35. Ортодонтія
- ОК 36. Фтизіатрія
- ОК 37. Педіатрія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми **виробничої лікарської практики «Дитяча стоматологія»**, проходження практики повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.	ПРН 1
Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.	ПРН 2
Призначати та аналізувати додаткові (обов’язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань.	ПРН 3

Визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 4
Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, обмеження інформації та часу.	ПРН 5
Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.	ПРН 6
Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової та індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної й немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.	ПРН 7
Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН 8
Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН 9
Визначити тактику ведення стоматологічного хворого за соматичної патології шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемам	ПРН 10
Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартами схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 11
Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.	ПРН 14
Оцінювати вплив навколишнього середовищанастан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.	ПРН 15
Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.	ПРН 16
Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.	ПРН 17
Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.	ПРН 18
Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН 19
Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності	ПРН 20
Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ПРН 21
Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ПРН 22

Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу.	ПРН 23
---	---------------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження **виробничої лікарської практики «Дитяча стоматологія»:**

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
1. Володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.	ПРН 19
2. Оволодіти навичками застосування основного стоматологічного інструментарію, матеріалів та стоматологічного обладнання в дитячій стоматології.	ПРН 3
3. В результаті проходження практики студент повинен знати: <ul style="list-style-type: none"> - основні етапи розвитку тимчасових і постійних зубів; - терміни прорізування тимчасових і постійних зубів; - сучасні уявлення про етіологію та патогенез карієсу зубів у дітей; - аналізувати розповсюдженість та інтенсивність карієсу зубів у дітей в віковому аспекті та чинники, що впливають на ці показники; - клінічну класифікацію карієсу зубів та вміти сформулювати діагноз карієсу; - закономірності клінічного перебігу карієсу тимчасових зубів в залежності від віку дитини; - особливості перебігу карієсу в постійних зубах в залежності від етапу розвитку зуба; - помилки і ускладнення при лікуванні карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей, вміти їх попереджати та усувати; - класифікацію некаріозних уражень зубів у дітей; - анатоמו-фізіологічні особливості пульпи тимчасових та постійних зубів на різних етапах їх розвитку; - сучасні уявлення про етіологію і патогенез пульпіту в тимчасових і постійних зубах у дітей; - класифікацію пульпіту; - закономірності клінічного перебігу пульпіту в тимчасових і постійних зубах у дітей різного віку; - методи лікування пульпіту; - помилки та ускладнення при лікуванні пульпіту у дітей, їх попередження та усунення; - анатоמו-фізіологічні особливості пародонту тимчасових та постійних зубів на різних етапах їх розвитку; - сучасні уявлення про етіологію і патогенез пародонтиту в тимчасових і постійних зубах у дітей; - класифікацію пародонтиту; - закономірності клінічного перебігу пародонтиту в тимчасових і постійних зубах у дітей різного віку; - помилки та ускладнення при лікуванні пародонтиту у дітей, їх попередження та усунення; - етіологію, клінічні прояви, діагностику та принципи лікування травматичних уражень; - основні складові пародонта, морфо-функціональні особливості тканин пародонта у дітей різного віку; - класифікацію захворювань пародонта (ВООЗ); - основні та додаткові методи обстеження пародонта у дітей, методик визначення 	ПРН 1 ПРН 2 ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 8 ПРН 9 ПРН 10 ПРН 11 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 19 ПРН 20 ПРН 21 ПРН 22 ПРН 23

індексів РМА та СРІ;

- загальні та місцеві чинники розвитку, клінічні ознаки, диференційну діагностику, лікувальну тактику при різних форм гінгівіту у дітей, групи лікарських засобів та механізм їх дії;
- загальні та місцеві чинники розвитку, клінічні та рентгенологічні ознаки, диференційну діагностику локалізованого і генералізованого пародонтиту у дітей;
- лікувальну тактику при генералізованому пародонтиті у дітей, групи лікарських засобів, що застосовуються та механізм їх дії;
- засоби та методи профілактики захворювань пародонта у дітей;
- особливості професійної гігієни порожнини рота при гінгівіті і пародонтиті у дітей та підлітків, алгоритм виконання;
- основні клінічні ознаки та особливості ураження пародонта при спадковій нейтропенії, лікувальну тактику;
- варіанти клінічного перебігу еозинофільної гранульоми, порушення, що спостерігаються в пародонті, тактику лікаря-стоматолога;
- основні клінічні прояви та особливості ураження пародонта при хворобі Хенда-Шюллера-Крісчена, тріаду Крісчена, тактику лікаря-стоматолога;
- основні клінічні прояви та зміни пародонта при синдромі Папійона-Лефевра, тактику лікаря-стоматолога;
- морфологічні особливості СОПР у дітей в різні вікові періоди;
- етіологічні фактори, періоди розвитку, загальні та місцеві прояви гострого герпетичного стоматиту (ГГС) у дітей при різному ступені тяжкості;
- загальні та місцеві методи лікування ГГС, групи лікарських засобів, механізм дії;
- клінічний перебіг, лікувальну тактику при рецидивуючому герпетичному стоматиті (РГС) порожнини рота у дітей;
- збудника, загальні та місцеві клінічні ознаки, лікувальну тактику при герпетичній ангіні у дітей;
- збудника, клінічний перебіг, прояви в ротовій порожнині, зміни у периферичній крові, тактику лікаря-стоматолога при інфекційному мононуклеозі;
- збудника, клінічний перебіг, прояви в ротовій порожнині і тактику лікаря-стоматолога при корі;
- збудника, загальну клінічну картину, прояви в ротовій порожнині, тактику лікаря-стоматолога при скарлатині;
- збудника, клінічний перебіг, прояви в ротовій порожнині, тактику лікаря-стоматолога при дифтерії;
- класифікацію кандидозу СОПР у дітей;
- причини, клінічну картину, методи та засоби лікування гострого кандидозу (пліснявки) СОПР у дітей при різних ступенях тяжкості;
- клінічну характеристику, диференційні ознаки, методи лабораторного обстеження, методи та засоби лікування хронічного кандидозу СОПР у дітей;
- причини, механізм розвитку, клінічні прояви, принципи лікування анафілактичного шоку у дітей;
- заходи невідкладної допомоги дітям в разі розвитку анафілактичного шоку;
- причини, механізм розвитку, клінічні прояви, принципи лікування та заходи першої допомоги при набряку Квінке;
- причини, механізм розвитку, клінічні прояви, засоби загального і місцевого лікування багатоформної ексудативної еритеми;
- причини, механізм розвитку, клінічний перебіг, методи та засоби загального і місцевого лікування хронічного рецидивуючого афтозного стоматиту (ХРАС) у дітей;
- класифікацію хейлітів, причини, клінічний перебіг, диференційну діагностику, принципи лікування та профілактики різних форм хейліту у дітей;

<p>- причини розвитку, клінічний перебіг, тактику лікаря-стоматолога при різних формах глоситу у дітей.</p>	
<p>4. В результаті проходження практики студент повинен вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонструвати володіння основними принципами медичної деонтології; - провести клінічне обстеження хворих дітей з одонтопатологією та патологією тканин пародонта; - застосувати спеціальні, інструментальні та лабораторні методи діагностики стоматологічних хворих, проводити їх аналіз; - відновлювати анатомічну цілісність зубів різними пломбувальними матеріалами при одонтопатології; вміти дати конкретні рекомендації щодо гігієни порожнини рота; - демонструвати володіння навичками видалення зубних відкладень різними способами; - демонструвати володіння основними навичками організації проведення первинної та вторинної профілактики та диспансеризації стоматологічних хворих; - визначати види прикусу; - проводити оцінку функціональних відхилень зубощелепної системи; - знати показання до призначення та володіти методиками міогімнастики; - отримання анатомічних та функціональних відбитків різними відбитковими матеріалами у дітей з зубощелепними аномаліями; - володіти навичками отримання моделі зубних рядів та протезного ложа; - визначення конструкції ортодонтичного апарату. - демонструвати володіння навичками проведення місцевого знеболення тканин ЩЛД у дітей; - проводити оперативне втручання на тканинах ЩЛД при субперіостальних інфільтратах та абсцесах, при перикоронариті; - володіти технікою типового та атипового видалення тимчасових та постійних зубів; - проводити хірургічну обробку травматичних ушкоджень м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки при різних видах пошкоджень; - надавати первинну допомогу при травматичних пошкодженнях зубів та щелеп, вивихах нижньої щелепи. 	<p>ПРН 2 ПРН 14 ПРН 15 ПРН 19</p>

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Бази **виробничої лікарської практики «Дитяча стоматологія»** визначаються довгостроковими або короткостроковими договорами між університетом і лікувально-профілактичними закладами всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період самої практики або на термін до п'яти років з можливістю подальшої пролонгації на такий же строк.

Базами для проведення виробничої практики згідно зазначених укладених договорів між лікувально-профілактичними закладами та УжНУ є ТОВ «Університетська стоматологічна поліклініка», КНП «Обласна стоматологічна поліклініка» та відділення щелепно-лицевої хірургії КНП «Закарпатська обласна клінічна лікарня ім. А. Новака».

Здобувачі мають можливість завчасно самостійно пропонувати місце проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом та підприємством.

Закріплення здобувачів за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету.

Стоматологічний факультет наразі має підписаний довгостроковий договір співпраці з наступним підприємством, що може стати базою під час проходження практики:

1. Обласна стоматологічна поліклініка м. Ужгорода.
2. Закарпатська обласна клінічна лікарня ім.Новака.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ «ДИТЯЧА СТОМАТОЛОГІЯ»

№	Вид завдання	Кількість балів
1.	Проведення об'єктивних методів обстеження стоматологічного хворого;	2
2.	Експлуатація стоматологічного обладнання;	2
3.	Препарування каріозних порожнин у тимчасових і постійних зубах при різній локалізації і під різні пломбувальні матеріали;	2
4.	Техніка накладання лікувальної, ізолюючої прокладки, пломби;	2
5.	Техніка первинної і відстроченої обробки пломби;	2
6.	Методика формування ендодонтичних можливостей при ускладненому карієсі;	2
7.	Володіння ендодонтичними матеріалами;	2
8.	Поетапна інструментальна обробка кореневих каналів;	2
9.	Методика стерилізації ендодонтичного інструментарію;	2
10.	Лікування пульпиту методом збереження пульпи;	2
11.	Лікування пульпиту методом часткового та загального видалення пульпи із застосуванням знеболювання, діатермокоагуляції, девіталізації;	2
12.	Лікування періодонтиту з різним ступенем формування кореня зуба;	2
13.	Проведення різних методів пломбування кореневих каналів;	2
14.	Визначення індексів гінгівіту та пародонтальних індексів;	2
15.	Проведення ремінералізуючої терапії; покриття зубів фторлаком;	2
16.	Використання методики заливки фісур;	2
17.	Видалення зубних нашарувань;	2
18.	Місцеве лікування захворювання пародонту з використанням аплікацій, пов'язок та ін.);	2
19.	Проведення місцевого аплікаційного інфільтраційного і провідникового знеболювання;	2
20.	Проведення розтину тканин щелепно-лицевої ділянки при субперіостальних інфільтратах та абсцесах;	2
21.	Техніка видалення тимчасових та постійних зубів;	2
22.	Визначення виду прикусу;	2
23.	Оцінка функціональних відхилень зубощелепної системи;	2
24.	Методика проведення міогімнастики;	2
25.	Заповнення медичної карти амбулаторного хворого, заповнення листка лікарняних призначень з виписуванням рецептів	2
Разом		50

6.1. Зміст практики

№ п/п	Вміння та практичні навички	Оцінка у балах
1.	Продемонструвати визначення індексів карієсу у пацієнтів з тимчасовим, змінним та постійним прикусом: КПВ, кп, КПВ+кп, КПВп, КПВ зубів, оцінити інтенсивність та поширеність карієсу зубів у запропонованій групі дітей.	3-4-5
2.	Продемонструвати визначення гігієнічних індексів за Федоровим-Володкіною, Green-Vermillion, Silness-Loe. Оцінити гігієнічний стан порожнини рота пацієнта.	3-4-5
3.	Визначити пародонтальні індекси та індекси кровоточивості: CPI, PMA, PI, PBI, SBI. Оцінити стан тканин пародонту.	3-4-5
4.	Продемонструвати методику визначення ТЕР-тесту, КОШРЕ тесту, CRT-тесту.	3-4-5
5.	Підібрати засоби гігієни порожнини рота відповідно до стоматологічного і соматичного статусу, віку дитини.	3-4-5
6.	Продемонструвати володіння різними методами чищення зубів: стандартним, Басса, Фонесса, Чартера. Продемонструвати техніку виконання їх на фантомі.	3-4-5
7.	Продемонструвати методи виявлення зубних відкладень з використанням барвників. Провести контрольоване чищення зубів у дітей різного віку.	3-4-5
8.	Продемонструвати методику професійної гігієни порожнини рота.	3-4-5
9.	Продемонструвати особливості препарування каріозних порожнин.	3-4-5
10.	Продемонструвати вибір пломбувальних матеріалів, техніки пломбування відповідно до особливостей каріозних порожнин.	3-4-5
11.	Провести опитування пацієнта стосовно режиму та характеру харчування. Надати практичні рекомендації щодо збалансованого раціонального харчування дитини.	3-4-5
12.	Провести герметизацію фісур за допомогою неінвазивного та інвазивного методу.	3-4-5
13.	Продемонструвати методи лікування пульпіту тимчасових зубів на різних етапах формування кореня.	3-4-5
14.	Продемонструвати засоби і методи санітарно - просвітницької роботи, використані під час профілактичної роботи.	3-4-5
15.	Підготувати і провести урок гігієни у дошкільному закладі.	3-4-5

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		лекції	Практичі заняття	самостійна робота
Тема 1. Організація стоматологічної допомоги дітям. Структура та принципи організації роботи дитячих стоматологічних закладів (стоматологічних поліклінік, стоматологічних відділень дитячих	15		5	10

поліклінік). Ведення медичної та облікової документації під час прийому дитячого лікаря-стоматолога.				
Тема 2. Практичне оволодіння методами лікування карієсу тимчасових зубів у дітей: особливості препарування каріозних порожнин, вибір пломбувальних матеріалів, техніка пломбування. Неоперативні методи лікування карієсу тимчасових зубів: показання, методика проведення.	15		5	10
Тема 3. Практичне оволодіння методами лікування карієсу постійних зубів у дітей: препарування каріозних порожнин різної локалізації, вибір пломбувальних матеріалів, техніка пломбування. Ремінералізуюча терапія: показання до застосування, контроль ефективності. Загальне лікування карієсу.	15		5	10
Тема 4. Практичне оволодіння методами діагностики і лікування різних видів некаріозних уражень зубів у дітей (гіпоплазія, спадкові вади розвитку твердих тканин зубів). Тактика дитячого стоматолога, вибір методів лікування. Техніка реставрації зубів за допомогою сучасних фотополімерних композиційних матеріалів.	15		5	10
Тема 5. Практичне оволодіння методами лікування пульпіту тимчасових зубів на різних етапах формування кореня. Вибір методу лікування, алгоритми виконання. Матеріали для кореневої пломби.	15		5	10
Тема 6. Практичне оволодіння методами лікування пульпіту постійних зубів у дітей. Вітальна ампутація та екстирпація пульпи. Девітальні методи. Показання, методики їх проведення. Ендодонтична обробка кореневих каналів, матеріали для obturaції кореневих каналів на різних етапах їх формування.	15		5	10
Тема 7. Практичне оволодіння методами лікування періодонтиту тимчасових зубів у дітей. Вибір методу лікування, техніка виконання, вибір матеріалів для кореневої пломби в тимчасових зубах. Прогноз.	15		5	10
Тема 8. Практичне оволодіння методами лікування періодонтиту постійних зубів у дітей. Вибір методу лікування, техніка виконання, вибір матеріалів для кореневої пломби в постійних зубах. Прогноз.	15		5	10
Тема 9. Практичне оволодіння методами діагностики і лікування травматичних уражень тимчасових і постійних зубів у дітей.	9		3	6
Тема 10. Практичне оволодіння методами диференційної діагностики захворювань твердих тканин зубів у дітей.	6		2	4
Підсумкове заняття				
Всього	135		45	90

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-кість годин
1.	Тема 1. Організація стоматологічної допомоги дітям. Структура та принципи організації роботи дитячих стоматологічних закладів (стоматологічних поліклінік, стоматологічних відділень дитячих поліклінік). Ведення медичної та облікової документації під час прийому дитячого лікаря-стоматолога.	5

2.	Тема 2. Практичне оволодіння методами лікування карієсу тимчасових зубів у дітей: особливості препарування каріозних порожнин, вибір пломбувальних матеріалів, техніка пломбування. Неоперативні методи лікування карієсу тимчасових зубів: показання, методика проведення.	5
3.	Тема 3. Практичне оволодіння методами лікування карієсу постійних зубів у дітей: препарування каріозних порожнин різної локалізації, вибір пломбувальних матеріалів, техніка пломбування. Ремінералізуюча терапія: показання до застосування, контроль ефективності. Загальне лікування карієсу.	5
4.	Тема 4. Практичне оволодіння методами діагностики і лікування різних видів некаріозних уражень зубів у дітей (гіпоплазія, спадкові вади розвитку твердих тканин зубів). Тактика дитячого стоматолога, вибір методів лікування. Техніка реставрації зубів за допомогою сучасних фотополімерних композиційних матеріалів.	5
5.	Тема 5. Практичне оволодіння методами лікування пульпіту тимчасових зубів на різних етапах формування кореня. Вибір методу лікування, алгоритми виконання. Матеріали для кореневої пломби.	5
6.	Тема 6. Практичне оволодіння методами лікування пульпіту постійних зубів у дітей. Вітальна ампутація та екстирпація пульпи. Девітальні методи. Показання, методики їх проведення. Ендодонтична обробка кореневих каналів, матеріали для obturaції кореневих каналів на різних етапах їх формування.	5
7.	Тема 7. Практичне оволодіння методами лікування періодонтиту тимчасових зубів у дітей. Вибір методу лікування, техніка виконання, вибір матеріалів для кореневої пломби в тимчасових зубах. Прогноз.	5
8.	Тема 8. Практичне оволодіння методами лікування періодонтиту постійних зубів у дітей. Вибір методу лікування, техніка виконання, вибір матеріалів для кореневої пломби в постійних зубах. Прогноз.	5
9.	Тема 9. Практичне оволодіння методами діагностики і лікування травматичних уражень тимчасових і постійних зубів у дітей.	3
10.	Тема 10. Практичне оволодіння методами диференційної діагностики захворювань твердих тканин зубів у дітей. Підсумкове заняття.	2
Разом		45

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять (опрацювання практичних навичок, вмінь).	20
2	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять	70
Разом		90

7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ «ДИТЯЧА СТОМАТОЛОГІЯ»

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1	Вчасно прибути на базу проходження виробничої практики. Ознайомлення студента з:	1-й день практики

	-структурою, режимом роботи, правилами внутрішнього розпорядку стоматологічного кабінету; - інструктажем з техніки безпеки, протипожежної безпеки, щодо експлуатації лікувально-діагностичного устаткування; - санітарними нормами закладу.	
2	Виконувати нормативи практики, встановлені в програмі по проходженню практики з терапевтичної стоматології; регулярно заповнювати щоденник практики.	1-3 тиждень практики
3	Оформлення щоденника та остаточного звіту практики.	3 -й тиждень практики
4	Захист практики.	3-й тиждень практики
Загальна тривалість практики.		3 тижні

8. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Тривалість **виробничої лікарської практики «Дитяча стоматологія»** для студентів 5-го курсу триває 3 тижні: 2 тижні - дитяча терапевтична стоматологія, 1 тиждень - ортодонція, дитяча хірургічна стоматологія). Терміни проведення практики, розподіл студентів та призначення керівників визначаються наказом по університету у відповідності зі схемою професійно-практичної підготовки студентів.

На базу лікувально-профілактичної установи студент прибуває або за індивідуальним направленням, або у складі групи.

Під час проходженні виробничої практики студент зобов'язаний:

- до початку практики одержати від керівника практики від кафедри консультацію щодо оформлення необхідної документації;
- своєчасно прибути на базу проходження виробничої практики;
- виконувати правила охорони праці, техніки безпеки на робочому місці у відділенні;
- дотримуватися діючих правил внутрішнього трудового розпорядку та трудової дисципліни, встановлених у відділенні;
- ознайомитися з формами обліку та звітності лікаря стоматолога;
- у повному обсязі виконувати завдання, передбачені програмою виробничої практики з догляду за хворим у відділеннях стаціонару;
- регулярно вести щоденник практики та іншу звітну документацію, передбачену програмою практики;
- брати участь у санітарно-просвітницькій роботі, проводити бесіди з пацієнтами щодо гігієни порожнини рота, засобів та методів профілактики розвитку карієсу;
- по закінченні виробничої практики скласти звіт роботи, отримати відгук про проходження практики від лікувального закладу та керівника від ВНЗ .
- своєчасно захистити практику.

Практика передбачає самостійне опанування студентами практичними навичками згідно освітньо-професійної програми підготовки фахівців. Вихідний рівень підготовки студентів дозволяє вести лікарський прийом за допомогою безпосереднього керівника – лікаря-спеціаліста вищої або першої категорії. Викладач – співробітник кафедри здійснює загальне керівництво, відповідає за взаємодію з органами практичної охорони здоров'я, проводить консультативно-пояснювальну роботу серед лікарів-кураторів і студентів, здійснює контроль та підведення підсумків. Облік роботи записується у щоденник практики.

Керівництво практикою здійснюють викладачі ВНЗ – асистенти і доценти відповідних кафедр. Загальний керівник та безпосередні керівники студентів від бази повинні бути спеціалістами вищої та 1-ї категорії.

9.ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Загальні вимоги до оформлення звіту

В процесі проходження практики кожний студент записує підсумковий звіт у вигляді таблиці про кількість виконаних практичних навичок. Контроль за виконанням завдань здійснюють керівники практики.

Звіт про проходження практики містить у собі аналіз практики, відомості про виконання студентом усіх розділів програми індивідуального завдання, висновки і пропозиції, зауваження та побажання студента щодо підсумків практики, список використаних літературних джерел.

До звіту додаються відповідні пояснення, таблиці, схеми тощо. За своєю структурою звіт про практику складається з титульного аркушу, змісту, вступу, основної частини (з двох розділів), висновків, списку використаних джерел та додатків (за потребою).

В звіт студента про виконану роботу під час виробничої практики потрібно записати наступні положення:

1. Коротка характеристика бази (думка студента).
2. Оснащення бази та забезпечення інструментарієм, матеріалами.
3. Щоденне навантаження.
4. Взаємовідносини студента із співробітниками базової лікувальної установи.
5. Новизна знань, що отримав студент під час практики.
6. Побажання і пропозиції студента щодо покращення організації виробничої практики.

Порядок допуску звіту до захисту практики

Належно оформлений звіт і заповнений щоденник студент здає керівнику від бази практики, який у разі позитивної оцінки візує звіт на титульному аркуші та складає характеристику на здобувача, котра відображається у щоденнику практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами (щоденник, характеристика керівників виробничої практики на студента, відгук і оцінка роботи студента на практиці від закладу охорони здоров'я та університету подається на перевірку безпосередньо керівнику практики від кафедри у термін, який визначається кафедрою та регламентується нормативними й методичними документами з організації та проведення практики.

Переданий на кафедру та зареєстрований у встановленому порядку звіт перевіряється керівником практики від кафедри. Якщо за результатами перевірки звіту виявлено його відповідність вимогам університету, то звіт рекомендується до захисту перед комісією безпосереднім керівником та завіряється його підписом з позначенням дати здійснення підпису. У випадку виявлення невиконаних робіт, невідповідності вимогам університету, звіт направляється на доопрацювання студенту.

Після закінчення практики при наявності звітної документації, характеристики керівників, студенти складають залік перед комісією, до складу якої входять керівники практики від базового лікувального закладу та ВНЗ.

Оцінка виставляється в щоденник виробничої практики та залікову книжку студента. Студент, що не виконав програму практики, отримав негативний відгук про свою роботу або незадовільну оцінку на заліку, направляється повторно на практику під час студентських канікул або відраховується з ВНЗ.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Диференційований залік з виробничої лікарської практики приймається у формі звітної конференції комісією викладачів кафедри.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою згідно

якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для диф. заліку, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка з дисципліни **FX** ("2") виставляється студентам, яким не зараховано підсумкове заняття з практики.

Оцінка **F** ("1") виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність.

Студенти, які одержали оцінку **F** по завершенні практики (не виконали навчальну програму і не набрали за поточну навчальну діяльність мінімальну кількість балів) повинні пройти повторну практику за індивідуальним навчальним планом.

Оцінка «ВІДМІННО»

виставляється студенту, який володіє глибокими та систематичними знаннями з терапевтичної стоматології у відповідності з навчальною програмою, засвоїв основну, додаткову літературу та лекційний курс. Студент, що претендує на відмінну оцінку мусить розуміти клінічне та практичне значення терапевтичної стоматології, її зв'язок з іншими медичними дисциплінами. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, знає хід та послідовність самостійної роботи для виконання практичного завдання, виявляє елементи творчого мислення. Студент обов'язково повинен знати принципи фантомного курсу, передбачених програмою згідно переліку «практичних навичок».

Оцінку «ДОБРЕ»

заслуговує студент, що повністю володіє програмним матеріалом, засвоїв основну навчальну літературу, може самостійно виконати мінімум практичних навичок.

Оцінку «ЗАДОВІЛЬНО»

заслуговує студент, який знає лише основи програмного матеріалу в об'ємі, достатньому для подальшого навчання на стоматологічному факультеті та для виконання роботи по професії лікаря-стоматолога. Студент зазнає труднощів при виконанні практичної роботи і не в повному обсязі володіє необхідними практичними навичками.

Оцінку «НЕЗАДОВІЛЬНО»

виставляється студенту, що має суттєві прогалини у знаннях програмного матеріалу, не володіє потрібними практичними навичками. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не придатні продовжити навчання на стоматологічному факультеті та виконувати свої професійні обов'язки без додаткового засвоєння матеріалу з терапевтичної стоматології.

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів

№ п/п	Вид роботи	Бали
1	Виконання індивідуальних завдань.	50
2	Звіт про проходження практики. Оцінка практики від лікувального закладу та керівника від ВНЗ.	10
3	Оформлення документації (щоденник, графік проходження).	15
4	Представлення результатів виконання програми практики.	15
5	Захист практики.	10
6	Максимальна оцінка за практику (разом).	100

Загальна оцінка результатів проходження практики здійснюється з урахуванням оцінки за звіт та публічний захист практики і становить сумарний підсумок. При оцінюванні враховується письмове оформлення звітної документації, ступінь реалізації індивідуальної програми практики, характеристики керівників від бази практики та від кафедри, додержання календарного плану та графіка індивідуально-консультативної роботи тощо.

Перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

Відповідно до чинного законодавства України та Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті (від 03 березня 2020 р., <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>) здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Визнання таких результатів можливо тільки для навчальних дисциплін, які починають викладатися із другого семестру.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, можливо якщо такі відповідають вимогам освітньої програми щодо формування запланованих компетентностей. Загалом за період навчання результати навчання в неформальній освіті можуть бути зараховані в обсязі не більше 10% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою.

Види неформальної освіти, результати яких можуть бути перезараховані: тематичні удосконалення, вебінари, курси, стажування, практики, тренінги, майстер-класи (ворк-шопи), організовані на платформах «Prometheus», «Coursera», закладів вищої освіти та офіційних провайдерів БПР, визнаних МОЗ України, участь у наукових форумах та конференціях, публікації у фахових наукових виданнях та виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» та «Web of Science». Тематика вказаних заходів та активності повинна відповідати змісту робочої програми (тематичні плани лекцій та практичних/семінарських занять).

Процедура визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті проводиться комісійно. Для цього здобувач вищої освіти не пізніше 30 календарних днів до завершення семестру (в якому вивчається навчальна дисципліна, щодо якої бажає провести перезарахування результатів навчання) подає до деканату факультету відповідну заяву та документи, які підтверджують факт отримання неформальної освіти (сертифікат, посвідчення, свідоцтво, освітні

програми тощо). Відповідно до отриманої заяви деканат утворює предметну комісію у складі гаранта освітньої програми, завідувача відповідної профільної кафедри та науково-педагогічних працівників, які викладають відповідну навчальну дисципліну. Комісія формує висновок щодо обсягів кредитів ЄКТС, можливих для перезарахування та надає його керівництву факультету та на профільну кафедру, відповідно до Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Перелік теоретичних питань до диференційованого заліку

1. Методи стоматологічного обстеження дитини. Алгоритм стоматологічного обстеження пацієнта.
2. Визначення індексів карієсу та гігієнічних індексів різних груп залежно від стоматологічного статусу та віку пацієнта.
3. Основних чинники карієсогенної ситуації у порожнині рота, виявлення чинників, що впливають на формування та мінералізацію твердих тканин зубів у дитини. Оцінка кислотостійкості емалі та ремінералізуючої властивості емалі.
4. Склад та властивості засобів гігієни, рекомендованих для догляду за порожниною рота у дітей та підлітків. Практичне застосування різних методів чищення зубів.
5. Професійної гігієна порожнини рота.
6. Санітарно - просвітницька робота з різними категоріями населення. Гігієнічне навчання та виховання у різних вікових групах дитячого населення.
7. Призначення кальцій-вмісних препаратів для екзогенної та ендогенної профілактики карієсу та некаріозних уражень у антенатальний та постнатальний період.
8. Застосування фтор-вмісних препаратів, залежно від вмісту його у питній воді, для ендогенної та екзогенної профілактики карієсу та некаріозних уражень у різні періоди розвитку дитини.
9. Ремінералізуюча терапія із використанням розчинів, лаків, гелів, паст.
10. Комплексна система профілактики карієсу зубів у дітей.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Каськова Л.Ф., Новикова С.Ч. Виробнича практика з профілактики стоматологічних захворювань. - Полтава, 2006. - 112с.
2. Хоменко Л.О. і співавт. Терапевтична стоматологія дитячого віку.- Київ, «Книга-плюс»,-2014.-757 с
3. Хоменко Л.О., Чайковський Ю.Б., Смоляр Н.І., Савичук О.В., Остапко О.І., Біденко Н.В. та ін. Терапевтична стоматологія дитячого віку Том 1. – Київ: Книга плюс, 2014. – 432.
4. Хоменко Л.О. та співавт. Терапевтична стоматологія дитячого віку. Том 2. – Київ: Книга плюс, 2016. - 328с.
5. Данилевський М.Ф., Борисенко А.В., Політун А.М., Сідельникова Л.Ф., Несин О.Ф. Терапевтична стоматологія. Фантомний курс, (1 том). - К.: Здоров'я, 2017. - 360с.
6. Терапевтична стоматологія дитячого віку. Т.1. „Карієс зубів та його ускладнення” / Л.О. Хоменко, Ю.Б. Чайковський, Н.І. Смоляр [та ін.]; за ред. Л.О. Хоменко – Книга-плюс, 2017. 432 с.
7. Стоматологічні захворювання: Терапевтична стоматологія., за редакцією проф. А.В.Борисенка, Київ, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017р., с.656.
8. Фліс П.С. Ортодонтія. - Вінниця: «Нова книга», 2019. - 308 с.
9. William Proffit, Contemporary Orthodontics, 6th Edition, 2018, 744p

10. Folly, P. Handbook of Pediatric Dentistry (5th edition). *BDJ Student* (2022).
11. McDonald and Avery's Dentistry for the Child and Adolescent, 11th Edition. Edited by Jeffrey A. Dean, Mosby.2021
12. American Academy of Pediatric Dentistry and American Dental Association. Use of Vital Pulp Therapies in Primary Teeth with Deep Caries Lesions. 2017. 39-5.

Додаткова література:

1. Каськова Л.Ф., Бабіна О.О., Амосова Л.І. Виробнича практика в якості медичної сестри стоматологічного відділення. -Полтава. - 2007. - 138с.
2. Щоденник виробничої лікарської практики зі стоматології дитячого віку / уклад. : Оксана Дєньга, Ірина Тарасенко, Жанна Новікова [та ін.]. — Одеса : ОНМедУ, 2023. — 12 с.
3. Профілактика стоматологічних захворювань : підручник для студ. стомат. факультетів закладів вищої медичної освіти / Л. Ф. Каськова, Л. І. Амосова, О. О. Кулай [та ін.] ; за ред. проф. Л. Ф. Каськової ; УМСА. — Стереотипне видання. — Львів : ПП «Магнолія 2006», 2019. — 404 с.
4. Сестринство в стоматології : навч. посібник / за заг. ред. проф. М. Д. Короля. — Полтава: ФОП Мирон І. А., 2019. — 312 с
5. Ковальов Є.В., Марченко І.Я., Шундрік М.А. Обстеження хворого і діагностика одонтопатології в клініці терапевтичної стоматології. - Полтава: «Дивосвіт», 2006.-140с.
6. Борисенко А.В. Терапевтична стоматологія. Т 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис –К.: Медицина, 2010.- 560с.
7. Борисенко А.В. Терапевтична стоматологія. Т 3. Захворювання пародонта К.: Медицина, 2011. – 613 с.
8. Борисенко А.В.. Терапевтична стоматологія. Т 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота - К.: Медицина, 2010. – 639 с.
9. Corrêa-Faria, P., Viana, K.A., Raggio, D.P. *et al.* Recommended procedures for the management of early childhood caries lesions – a scoping review by the Children Experiencing Dental Anxiety: Collaboration on Research and Education (CEDACORE). *BMC Oral Health* **20**, 75 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12903-020-01067-w>
10. Scottish Dental Clinical Effectiveness Programme. Prevention and Management of Dental Caries in Children Dental Clinical Guidance [guidance online]. Dundee; 2018. Available from: <http://www.sdcep.org.uk/wp-content/uploads/2018/05/SDCEP-Prevention-and-Management-of-Dental-Caries-in-Children-2nd-Edition.pdf>.
11. Zielinski J, Morawska-Kochman M, Zatonski T. Pain assessment and management in children in the postoperative period: A review of the most common postoperative pain assessment tools, new diagnostic methods and the latest guidelines for postoperative pain therapy in children. *Adv Clin Exp Med* 2020;29(3):365-74.
12. Jutkiewicz EM, Traynor JR. Opioid analgesics. Section II: Neuropharmacology. In: Brunton LL, Knollmann BC. eds. Goodman & Gilman's: The Pharmacological Basis of Therapeutics. 14th ed. New York City, New York: McGraw Hill; 2023.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)